

Bijlage VIII.

REGLEMENT OP DE KERKVISITATIE.

ALGEMEENE BEPALINGEN.

De kerkvisitatie, die volgens art. 44 der Dordsche kerkorde jaarlijks in de gemeente moet plaats hebben, vordert voor den goeden gang het volgende :

a) Elke classis benoemt uit haar midden twee leden en even zooveel secundi, met opdracht om naar den toestand der gemeenten binnen haar ressort onderzoek te doen.

b) De visitatoren geven minstens acht dagen van te voren kennis aan den kerkeraad van den dag en het uur hunner komst.

c) Alle leden des kerkerads zorgen op de vergadering, voor de kerkvisitatie bestemd, tegenwoordig te zijn. Ieder lid, dat absent blijft, is gehouden de reden van zijne absentie ter kennis van deze vergadering te brengen. Indien de helft der leden niet tegenwoordig is kan de kerkvisitatie niet gehouden worden.

d) De president des kerkerads draagt zorg dat alle boeken der gemeente ter inzage der visitatoren op de vergadering zijn.

e) Van de visitatoren bekleedt op den kerkeraad een de functie van praeses, de ander van scriba, en in de gemeente, waartoe een hunner behoort, neemt deze plaats onder de leden des kerkerads en vervult de ander de functie beide van praeses en scriba.

HET ONDERZOEK.

Vragen aan den Vollen Kerkeraad.

a) Wordt op den dag des Heeren in den regel tweemaal gepredikt, eens over eenen tekst uit den Bijbel en eens uit den Heidelb. catechismus, zóó dat er geene zondagsafdeeling buiten behandeling blijft?

b) Wordt het avondmaal minstens viermaal 's jaars gevierd na gehouden voorbereidingspredikatie?

c) Vindt het huis-, krank- en armenbezoek geregeld door de leden des kerkerads plaats naar eisch hunner roeping?

d) Draagt de kerkeraad zorg dat de catechisatiën geregeld gehouden worden?

e) Heeft de verkiezing van kerkeradsleden naar kerkorde plaats, en waar aftreding plaats vindt geschiedt dit naar de gestelde orde?

f) Zijn de formulieren van eenheid door al de leden van

den kerkeraad: predikanten, ouderlingen en diakenen, onder-
teekend, en waar een gemeenteschool is door den hoofdonderwijzer?

g) Vergadert de kerkeraad op bepaalde tijden naar de behoeften der gemeente, en wordt het verhandelde behoorlijk geboekt en bewaard?

h) Worden alle voorkomende zaken behandeld naar de kerkelijke bepalingen?

i) Wordt de kerkelijke tucht getrouw uitgeoefend naar Gods woord en kerkelijke bepalingen?

j) Vindt censura morum vóór elk avondmaal onder de leden des kerkeraad's plaats?

k) Zorgen de ouders dat hunne kinderen zooveel mogelijk gebruik maken van de scholen, die met de christelijk gereformeerde beginselen harmoniëeren?

l) Worden de gelden en bewijzen van eigendom, zoowel van kerk- als armenadministratie, op eene veilige plaats zóó bewaard, dat er geene aanleiding kan bestaan tot wantrouwen noch moeilijkheden bij aftreden of overlijden zich kunnen voordoen?

m) Tracht de gemeente naar vermogen werkzaam te zijn tot uitbreiding van het Godsrijk binnen en buiten haren kring?

n) Worden de collecten voor de theol. school, voor de zending en voor de weduwenkas gehouden overeenkomstig de synod. bepalingen, en die tot andere doeleinden zijn voorgeschreven overeenkomstig de bepalingen der verschillende kerkbesturen?

VRAGEN AAN DE OUDERLINGEN EN DIAKENEN, TERWIJL DE
PREDIKANT OF PREDIKANTEN AFWEZIG ZIJN.

a) Gaat de predikant bij de uitoefening van den predikdienst en bij de bediening der sacramenten getrouw te werk volgens Gods woord en kerkorde?

b) Houdt hij geregeld de catechisatiën, bezoekt hij de zieken getrouw en zorgt hij dat het huisbezoek met behulp der ouderlingen geschiedt?

c) Openbaart hij zich in zijn huiselijk en openbaar leven als een godzalig mensch en studeert hij ijverig?

d) Gebruikt hij bij de uitoefening zijner bediening de formulieren der kerk en leidt hij de openbare godsdienstoefeningen met stichting?

e) Heeft hij een toereikend inkomen overeenkomstig de behoeften van een welingericht burgerlijk huisgezin?

Vragen aan den predikant of de predikanten en de diakenen
in afwezigheid der ouderlingen.

- a) Wonen de ouderlingen geregeld de gemeentelijke samenkomsten en de kerkeradsvergaderingen bij?
- b) Staan zij den predikant in alles getrouw ter zijde?
- c) Bezoeken zij zooveel mogelijk de gemeente en trachten zij alle ergernis te voorkomen of weg te nemen?
- d) Zijn zij van tijd tot tijd wel eens op de catechisatiën om te zien hoe zij gehouden en bezocht worden, en staan de ouderlingen desgevorderd den predikant in het catechiseeren bij?
- e) Gedragen zij zich in hun huiselijk en openbaar leven als voorbeelden der gemeente?

Vragen in afwezigheid der diakenen aan den
predikant of de predikanten en de ouderlingen.

- a) Wonen de diakenen geregeld de gemeentelijke samenkomsten en de kerkeradsvergaderingen bij en waar dit plaats heeft ook de vergadering der diakenen?
- b) Vervullen zij getrouw hunne roeping jegens armen en weezen?
- c) Worden de collecten in tegenwoordigheid van den predikant of van een of meer der ouderlingen geteld?
- d) Administreeren zij de gelden in overleg met predikant en ouderlingen verstandig, houden zij van ontvangsten en uitgaven dubbel aantekening en doen zij daarvan ten bepaalden tijde rekening en verantwoording?
- e) Openbaren zij zich in hun huiselijk en openbaar leven als voorbeeldige christenen?

Nota bene.

In gemeenten, waar de administratie der kerk gevoerd wordt door personen buiten de diakenen, zullen de vragen onder *c, d, e*, der vorige afdeeling gedaan worden aan de overige leden des kerkerads, terwijl de respectieve personen buitenstaan.

SLOTBEPALING.

Na afloop der visitatie van alle gemeenten zullen de visitatoren een verslag van hunne bevinding en handelingen opmaken en dit op de eerstkomende classis voorlezen.

De synodale commissie:

M. NOORDTZIJ, *praeses.*

J. HESSELS, *secretaris.*

J. H. DONNER.

Bijlage IX.

Aan de Eerw. Synode der Chr.
Gereformeerde Kerk in Nederland,
vergaderd te Zwolle, Aug. 1882.

Eerwaarde Vaders en Broeders!

Op eene Vergadering te Grand Haven, Mich., van afgevaardigden der gemeenten Holland, Zeeland, Graafschap, Fijnaart, Drenthe, Grand Rapids, Grand Haven en Montague, die uit de gemeenschap der »Reformed Church in Amerika» getreden zijn, werd besloten dat door ondergeteekende Commissie, het volgende, dat door de vergadering eenstemmig goedgekeurd is, zou gericht worden.

1. Daar de meerderheid van onze oudere gemeenteleden, zoowel als kerkeraden en leeraars, oorspronkelijk leden waren der Chr. Gereformeerde Kerk in Nederland, geven wij hiermede getuigenis dat wij deze banden der christelijke gemeenschap met haar nog evenzeer gevoelen en bij vernieuwing wenschen te versterken, gelijk door de Classis van Holland, sedert 1850, van tijd tot tijd gedaan is.

2. Hieruit vloeit ook voort dat wij behoefte gevoelen om u in kennis te stellen met onze tegenwoordige positie, buiten de Reformed Church getreden zijnde.

Deze buitentreding heeft haar grond en reden in Vrijmetselarij in de Kerk; welk kwaad sedert 1863 is ontdekt te bestaan in de Kerk, en tegen welk kwaad sedert 1867 is geprotesteerd, doch zonder gevolg, en zonder hoop dat de Synode het onvoorwaardelijk zou veroordeelen, waarin wij bevestigd zijn geworden door besluiten der Algemeene Synode in hare vergadering van Juni 1882, welke zeggen: dat zij met nadruk verklaart zich te houden aan de besluiten van 1880 en 1881, welke u zullen bekend zijn.

De manier waarop de Classes van Holland en van Grand River den strijd tegen Vrijmetselarij hebben gevoerd, — de houding en handeling jegens hen, die niet konden instemmen met besluiten der Classis, — en de vonnissen van afzetting en schorsing van broeders, die met hunne gemeenten niet langer meer konden blijven in gemeenschap met de Synode, zijn wel in geen geval de grondoorzaak onzer buitentreding, doch heeft veel gedaan tot verhaasting van dien stap, geboren uit den afkeer, gewekt onder de leden der gemeenten tegen zulke handelingen.

3. Wij de vier leeraren: DDs. L. J. HULST, R. DUKER,

LXXX

J. C. GROENEVELD en A. ZWEMER, en de kerkeraden der bovennoemde *acht* gemeenten geven door deze getuigenis dat deze vonnissen van afzetting van, en schorsing in de bediening van twee leeraars en twee kerkeraden, voor zoo velen wij bij deze processen tegenwoordig geweest zijn, en er een duidelijke kennis van hebben, dat deze vonnissen ten onrechte waren, daar geen zedelijke misdaad of kerkelijke overtreding bedreven was. De uittredende broeders zochten vrij te komen van een kerkbestuur dat hun conscientie te veel bezwaarde, om er onder te kunnen blijven; en om in ordelijken en vreedzamen weg uit te gaan, was geen plaats open gelaten.

Wij verzoeken de Synode deze getuigenis in aanmerking te nemen, en deze bezwaarde broeders te bemoedigen in den dienst des Evangelies, waarin zij blijven volharden, zooals de Synode naar hare wijsheid zal goedvinden.

Onder toebidding van 's Heeren bijstand in uw gewichtig werk, en dat Hij het doe strekken ter eere van zijnen naam en tot heil van Sion, en inzonderheid van de uwer zorg vertrouwde, en ons nog dierbare Chr. Ger. Kerk in Nederland,

De Commissie voornoemd:

A. ZWEMER.
R. DUIKER.
A. LANNING.
J. HEERINGA.

Grand Haven, Mich., Juli 19, 1882.

Bijlage X.

Aan
de Eerwaarde Synode der Chr.
Geref. Kerk in Nederland.

Wel Eerw. Vaders en Broeders!

De ondergeteekenden zijn, voor nu meer dan dertig jaren geleden, door uwe Kerk geëxamineerd en tot de bediening des Evangelies toegelaten. Men heeft ons alstoen in last gegeven het Evangelie te bedienen naar Gods Woord, en dat in overeenstemming met de formulieren van Eenheid der Gereformeerde Kerken. Met dien last voor oogen en aan dien last getrouw — voor God gebrekkig genoeg, maar daar hebben de menschen niet mede te maken — hebben zij uwe Kerk om de 20 à 25 jaar gediend. In America aangekomen, hebben wij dien last onder het Hollandsche volk zoeken te volbrengen in de (Dutch) Reformed Church, die denzelfden standaard heeft.

Zonder wantrouwen begonnen, en zonder afwijking onze bediening aldaar voortzettende, werd echter voor een paar jaren in onze omgeving de sluier opgelicht, waarachter de schande der Vrijmetselarij zich verschool. Ook wij zagen achter dien sluier, en schaamden ons voor God en menschen over die gruwelijke zonde te midden van de gemeente des Heeren. De Hollanders in het Westen rilden van verontwaardiging. In 1880 gingen er van 4 verschillende Classes dringende memories naar de Synode, doch zonder het gewenschte gevolg. Fatsoenlijk afgewezen, beginnen de Hollanders te vragen wat men nu moet doen. Gesprekken worden er gevoerd, gemeente-vergaderingen belegd en plannen geopperd. Sommigen willen blijven bij het Oosten »wat er ook gebeure,» »al worden het ook allen Vrijmetselaars;» anderen oordeelen dat zulks niet kan zonder ontrouw te worden aan den standaard der Kerk, aan de Gem. des Heeren en aan God zelven. Onder eene voortdurende beweging zonden 3 Classen in 1881 hunne protesten op nieuw aan de Synode op; doch helaas! deze verschanste zich nu achter de *naakte onwaarheid* — dat zij geen macht had om zich daarmee te bemoeijen.

Alle hoop op verhoor verdween, en met verbroekeling onzer Gemeente bedreigd, en voor Gods heilig ongenoegen bevreesd, waren wij ongewenscht de éérsten, die met onze gemeenten het Oosten verlieten. De Classis van Grand-River, waaronder wij beiden ressorteerden, nam het echter voor de Synode op. Zij heeft Ds. HULST geschorst en afgezet, en Ds. DIJKER gedreigd en geplaagd, schoon op heden nog niet geschorst, omdat hij op eene andere manier uitging. Wij echter en anderen met ons hebben gemeend en meenen nog, niets meer dan onzen

plicht te hebben gedaan, en denkende dat een vloek zonder oorzaak toch wel niet veel kwaad zal doen, zijn wij voortgegaan alsof wij niet geschorst waren. Maar waarom U dus vermoeid met eene mededeeling, die u niet aangaat? Wij hebben onze Hollandsche broeders gebeden, dat zij ons zouden duidelijk maken, zoo zij meenden dat wij dwaalden, doch zij hebben het niet gedaan, zelfs niet beproefd, en toch gaat men ons schorsen, en beweren dat wij onze bediening verbeurd hebben.

Gesteld nu dat zij gelijk hebben, dan zou het voor ons beter zijn boomen te gaan vellen, dan wederrechtelijk het Evangelie te bedienen. Doch wij kunnen er niets van begrijpen, dat het plicht of ook geoorloofd zou zijn, voortdurend gemeenschap te onderhouden met eene Kerk, die aan Gods Woord en haar eigenen standaard ontrouw is geworden, door de Vrijmetselaars vrij spel te geven in de gemeente des Heeren. Ook wil het ons niet duidelijk worden, dat wij ons mogen laten weggagen van onze gemeenten door broeders, die voor de ontrouw in de bres, ons schelden, schorsen, afzetten en vervolgen.

Het is echter waar, dat men niet best over zijne eigene zaken kan oordeelen, en om die reden is het, dat wij ons wenden tot onze broeders in Nederland, vertegenwoordigd in de Synode der Chr. Geref. Kerk, met het broederlijk *verzoek*, om ons, zoo zij mochten meenen dat wij dwalen, welwillend intelichten, of ook, om ons met hunne sympathie te ondersteunen, zoo zij evengelijk wij mochten oordeelen, dat onze stappen onvermijdelijk waren, en onze bediening dus niet verbeurd is. Wij zouden gaarne iemand in persoon tot u hebben gezonden; maar de strijd gedooft niet, dat iemand de gelederen verlate. Ook hebben wij ons niet tot een kerkelijk lichaam georganiseerd, om iemand te kunnen zenden. Indien de Synode echter inlichting van noode mocht achten, de Deputaten onzer, al vroeger afgescheidene broeders, die in persoon ten uwent denken te verschijnen, zijn zeker wel in staat en gewillig om alzulke te geven.

Onder toebidding van des Heeren besten zegen en onze aanbeveling in de voorbede der broederen, teekenen wij ons uwe U liefhebbende broeders in onzen Heer Jezus Christus

was geteekend } L. J. HULST.
R. DUIKER.

GRAND RAPIDS, MICH.,
den 24 Jan. 1882.

Voor afschrift conform,

L. J. HULST.

Bijlage XI.

*Schrijven van Dr. van Cleef aan
de Synode te Zwolle.*

[Door de »Reformed Church” in Amerika waren de Eerw. GEORGE S. BISHOP en DR. PAUL D. VAN CLEEF afgevaardigd naar de Synode in Nederland. Daar beide Afgevaardigden door omstandigheden verhinderd werden persoonlijk aan deze lastgeving te voldoen, werd door DR. VAN CLEEF een schrijven aan de Vergadering gericht, waarvan onderstaande een uittreksel is *in originali*.]

.
. A few of our Holland Churches at the West have been troubled and divided on the subject of Freemasonry. They have asked our General Synod to make a deliverance on the subject such as it could not consistently do, and consequently, we are sorry to say, some have seceded from us. I beg leave to call the attention of your Synod to the action of our last General Synod on the subject. It is found on pages 109—111. * I trust you will read it carefully and regard it as the expression of a sincere desire, on the part of the Synod to give satisfaction to their brethren whose consciences on this point are tender. We hope our brethren who feel aggrieved will remember that Freemasonry in America is a very different thing from Freemasonry in Europe, and that many of our best and most orthodox Ministers and Church members are Freemasons. Our Synod could not take action which would virtually excommunicate these brethren, who are useful and honored of God in their ministry. »What God hath cleansed that call not thou common or unclean.” As Freemasons adorn their profession by a godly life, as other christians do, we cannot take it upon ourselves as a Synod to say that such persons are forbidden to come into our Reformed Church.

You will notice, moreover, that the Synod by its last action has left the whole matter with the several Consistories upon whom alone, under the Constitution, the responsibility rests, and to whom the power belongs to receive or reject applicants for admission to the communion of the Church.

What more could the Synod do, consistently with its obligations to the Constitution and to the whole Church? We therefore think our brethren do wrong to rend the Church of Christ without just cause. Our Churches are made weak by such a process, and we need all the strength which union

* Van de met dit schrijven toegezonden Notulen Zie de vertaling van dit besluit onmiddellijk hierachter.

can give us to stem the tide of rationalism and all the other forms of error. Let us all remember that old Dutch motto: »Eendracht maakt macht.» We need to act in the spirit of that motto to day. The Holland Churches ought to be united among themselves in America, and all united to the Reformed Church in America, the Church of our honored VAN RAALTE, in which he labored and died, a church which represents the orthodoxy and the spirit of the »Churches under the Cross.»

Brethren, I could not address you in your own tongue, or understand your discussions if I were present with you; yet I would rejoice to meet you face to face, and urge you to use your influence to secure union among the Holland Churches in America. I trust your action, if the subject comes before you, will have that happy result. We should all stand on common ground, in defence of the common faith, against a common foe, and not let social on political questions divide us. Let us be one Church, and maintain the faith of our forefathers alike in the Netherlands and in the United States. .

.

.

*Besluit van de Algemeene
Synode der Gereformeerde Kerk
van Amerika in zake van de
Vrijmetselarij.*

[Door de Classes Holland en Wisconsin waren verzoekschriften aan de Synode gericht, om een afdoende verklaring te erlangen aangaande het al of niet vereenigbare van de Vrijmetselarij met het lidmaatschap der Kerk. Het Besluit dat de Synode hierop nam was voorgesteld door de Commissie die over deze verzoekschriften rapporteeren moest en luidt, met de gronden waarop het rust, in zijn geheel aldus:]

De Commissie verheugt zich te mogen verklaren, dat, wat betreft de ingekomen Verzoekschriften ter zake der Vrijmetselarij, zoowel in deze documenten zelve als in 't geen van de afgevaardigden der betrokken Classes mondeling gezegd is, de opstellers ten duidlijkste blijk geven van hunne gehechtheid aan de Gereformeerde Kerk van Amerika, en van eene hartelijke begeerte om haren welstand en wasdom te bevorderen. Dit vooral heeft de Commissie bewogen aan dit thans opnieuw

ter Synode gebrachte onderwerp een meer dan gewone mate van haren tijd, hare aandacht en vriendelijke oplettendheid te wijden.

De Commissie moet evenwel verklaren, dat zij na het geduldigst onderzoek en de meest geduldige beraadslaging over de zaak in haar ruimsten omvang, niet bij machte is te ontdekken, wat de Algemeene Synode in dezen nog meer zou kunnen doen, dan zij reeds gedaan heeft, zonder de perken harer bevoegdheid, door de Kerkorde omschreven, te buiten te gaan. De zaak heeft voor 't minst reeds op drie Synodes gediend: in 1870, 1880 en 1881 en is door vroegere Commissies zoo breedvoerig onderzocht en in de Vergadering zelve zoo van alle kanten bediscussieerd, dat onze Commissie niet inziet hoe met mogelijkheid er eenig nieuw licht over te verspreiden.

De Commissie is niet ongevoelig voor de verlegenheid en de beroering, waarin deze moeilijke quaestie enkele onzer Gemeenten in het Westen gebracht heeft, en wij weten hoe zij er den vrede verstoord en de krachten afgetrokken heeft van het eigenlijke werk, waartoe de Kerk geroepen is. Wij betuigen dezen broederen ons meest oprechte medegevoel, en uitenden hartelijken wensch dat alle oorzaak van beroering spoedig moge uit den weg worden geruimd, en dat zij met onverzwakte trouw aan Christus en zijne Gemeente, één van hart en met ineengeslagen handen, zich mogen wijden aan de grootsche taak die voor hen ligt.

De Commissie houdt zich vast overtuigd, dat als men beiderzijds de onderlinge liefde en de verdraagzaamheid trachtte aan te kweeken; als men het dood verleden zijn dooden liet begraven en de levende krachten van alle belijders van Christus op het ééne groote doel trachtte te richten, dat zij nooit uit het oog verliezen mogen, — dat men dan reeds een eindweegs gevorderd zou zijn in het verwijderen der bestaande moeilijkheden. In zulk een zaak, en voor zulk een doel, moest het ongetwijfeld den Christenen gemakkelijk vallen, iets van hunne persoonlijke vooroordeelen of van hun persoonlijke voorkeur op te offeren op het altaar van den Christenplicht en de Christelijke liefde. Het was een edelaardig besluit dat de Apostel Paulus nam, als hij zeide: »Indien de spijsz mijnen broeder ergert, zoo zal ik in eeuwigheid geen vleesch eten, opdat ik mijnen broeder niet ergere.» En een even edelaardige opwekking was deze, die weérklank behoort te vinden in het hart en het leven van ieder Christen: »Zoodan laat ons najagen hetgeen tot den vrede, en hetgeen tot de stichting onder elkander dient. Het is goed geen vleesch te eten, noch wijn te drinken, noch iets, waaraan uw broeder zich stoot, of geërgerd wordt, of waarin hij zwak is.»

In dezen geest, en ter bevordering van de toenemende kracht en den zegen, welchen de Kerk die wij liefhebben verspreidt, als één der door God beschikte werktuigen ter evangelieverkondiging in ons land en in de wereld, — beveelt de Commissie onderstaand drieledig besluit aan uwe vergadering aan:

1o. Alle vragen rakende het zijn van- en betrekkingen aangeknoopt door personen welke reeds lidmaat zijn, alsook betreffende de aanneming al of niet van degenen die tot het lidmaatschap der Kerk wenschen toegelaten te worden, verwijst de Synode ter beslissing naar de onderscheidene Kerkeraden, aan wie de Kerkorde in dezen de verantwoordelijkheid uitsluitend toekent, en die in dezen uitsluitend tot handelen bevoegd zijn.

2o. Niettegenstaande de Synode zich door de grenzen, binnen welke de Kerkorde hare bevoegdheid beperkt heeft, terughouden laat van eenige gedragslijn aan te bevelen, die de onschuldige vrijheid van spreken of handelen zou te na komen, welke door de kerkelijke wet en het kerkelijk gebruik aan alle leden der Kerk gewaarborgd is, wenscht zij toch tegelijkertijd, en in den geest der Christelijke liefde, terwijl zij de Synodale uitspraken van 1880, aangenomen door die van 1881, opnieuw bekrachtigt, alle betrokken partijen aan te raden, zich te onthouden van het aangaan van eenige verbintenis en van alle gedragingen welke zwakke consciëntiën eenigen Schriftuurlijken of redelijken grond tot ergernis zouden kunnen geven, of die een nadeeligen invloed zouden kunnen uitoefenen op de liefde en de samenwerking, welke Christus discipelen behooren te kenmerken.

3. Den Vasten Scriba wordt opgedragen aan de Classis Wisconsin en aan die van Holland copie conform toe te zenden van dit besluit in antwoord op de beide verzoekschriften door genoemde Classes aan deze Synode gericht.

Bijlage XIII.

*Vergadering der Commissie van
het Doopsrapport te Kampen, 13
April 1882.*

Tegenwoordig: S. VAN VELZEN, L. LINDEBOOM, J. BAVINCK, H. VAN HOOGEN, H. DE COCK en J. HESSELS. Afwezig: J. H. DONNER en H. BEUKER. De eerste moest te Leiden zijn in den gemeenteraad, de laatste was naar 't buitenland vertrokken. Eenige hospitanten, nl. M. NOORDTZIJ, C. MULDER, P. Vlieg, W. DIEMER en L. NELJENS woonden de vergadering bij.

ART. 1.

De vergadering wordt geopend met gebed bij monde van den President S. VAN VELZEN, nadat gezongen was Ps. 95,
Komt laat ons samen Israels Heer, enz.

ART. 2.

De President brengt in herinnering wat de jongste Synode aan de Commissie van het doopsrapport heeft opgedragen. Zij moet nl. de ingekomen adviezen overwegen en het resultaat harer overwegingen in den vorm van bepaalde voorstellen aan de eerstkomende Synode aanbieden. Nu vraagt men aan den Secretaris, J. HESSELS, welke adviezen ingekomen zijn. Deze antwoordt: in 't geheel zestien adviezen en wel vijf van provinciale Synoden (Friesland, Drente, Overijssel, N. Holland en Zeeland), vijf van classicale vergaderingen (Groningen, Warffum, Appingadam, Winschoten en Stadskanaal), vier van kerkeraden (Donkerbroek, 't Schild, Hardinxveld en Heerde), een van Ds. M. STADIG en een van de Hollandsche Christel. Geref. Kerk in America. Hij legt al die adviezen over. Op de vraag van den Voorzitter of wij die stukken in hun geheel moeten lezen of alleen op de resultaten, waartoe zij komen, moeten letten, antwoordt de vergadering vrij eenstemmig: De meeste rapporten zijn niet lang en kunnen gemakkelijk gelezen worden; alleen het rapport uit Overijssel is lang, maar dit is in druk en in handen van de commissieleden. Van dit rapport zal men slechts het resultaat lezen en bespreken.

ART. 3.

De President neemt nu eerst het rapport van Overijssel en leest het resultaat, dat op pag. 30 en 31 te lezen staat. De

vraag wordt daar aldus geformuleerd: Of de doop, die bediend is buiten de Chr. Geref. Kerk, hetzij dan in de erkende kerkgenootschappen, en niet erkende godsd. vergaderingen, of door op zich zelf staande personen nog krachtig moet geacht worden, om Gods Verbond te verzegelen en der Chr. Ger. Kerk in te lijven, en mitsdien de buiten de Chr. Geref. Kerk gedoopten als zij in die Kerk wenschen opgenomen te worden, als gedoopt moeten beschouwd worden, ja of neen?

Ons antwoord op de aldus gestelde vraag is ja. Edoch onder deze bepaling 1o. dat de doop bediend is door een door de doopende gemeenschap geroepen en erkend dienaar des Woords. 2o. Geschied is met water, in den naam des Vaders, enz.

Het advies, dat Overijssel aan de Synode geeft is in dit voorstel vervat:

De Synode, overwegende dat de doop een door den Heer ingesteld en verordend teeken en zegel is om zijne genade te verzegelen;

O. dat de Heere dit teeken en zegel op het allernauwst verbonden heeft aan het woord;

O. dat, van de vroegste tijden af de vraag naar de geldigheid des doops, die buiten de ware zichtbare Kerk bediend is, verschillend is beantwoord;

O. dat de Chr. Kerk op enkele uitzonderingen na, en na rijp beraad en ernstig onderzoek, den doop buiten de zichtbare kerkgemeenschap bediend, niet voor ongeldig heeft durven verklaren, als die bediend was met water en in den naam der Drieëenheid;

O. dat de Ger. Kerk zich in hare practijk op dit punt van de eeuwen lange christelijke traditie niet heeft losgemaakt;

O. dat er geen grond in de H. S. gevonden wordt om de Kerk van dwaling in deze zaak te beschuldigen;

O. dat de Chr. Ger. Kerk in Nederland, zich verre houdende van alle sectarisme, de practijk der Christelijke Kerk in deze hoogstbelangrijke aangelegenheid kan noch mag verlaten;

Besluit:

Personen, die, hetzij als kinderen hetzij als volwassenen, den doop ontvangen hebben buiten de Chr. Geref. Kerk, zoo zij tot hen overkomen, als gedoopten te beschouwen als zij gedoopt zijn met water in of vanwege eene vergadering van christenen door een door zulk eene vergadering geroepen en erkend dienaar des Woords, in den naam des Vaders en des Zoons en des H. Geestes.

Aan bespreking onderworpen verklaren DE COCK, VAN HOO-

GEN en BAVINCK dat zij zich in dit rapport kunnen vinden, en het advies wenschelijk achten. LINDEBOOM verklaart het tegendeel. Zijns oordeels glijdt het rapport over de kwestie heen en vertoont de considerans een gebrek aan logischen gedachtengang. Ook klopt het besluit met den considerans niet. HESSELS vindt in het rapport en het advies veel waarmede hij sympathiseert, maar het gaat hem te ver. De practijk met v. D. LINDE, RIDDERBROEK enz. keurt het rapport af en erkent letterlijk elken doop, die in wettigen vorm wordt toegediend. Hij wil liever eenvoudig bij Groningen blijven. De Cock repliceert en BAVINCK merkt op dat er weifeling in de Kerk is en Overijssel wil een vasten en algemeenen maatstaf. VAN VELZEN heeft twee grootere bezwaren.

Vooreerst, de broeders blijven zichzelf niet gelijk. Zij maken van het woord een soort tooverformule. Vergelijk eens in den considerans een overweging 2 en 4. 2 is goed, maar hoe verdraagt zich 4 daarmede. Hij wijst op de Roomschen, dit het anathema uitspreken over de belijders van de rechtvaardiging des zondaars voor God. Hoe kan toch de doop der Roomschen erkend worden, als sacrament en woord verbonden zijn?

Ten tweede. Volgens het rapport moet ook de doop door vrouwen bediend, erkend worden. De Cock en BAVINCK zeggen dat dit consequensmacherei is, en allerminst de bedoeling van het rapport. De Roomsche Kerk erkent den doop van vrouwen niet. LINDEBOOM maakt de opmerking, dat wij vooral moeten ingaan op de vraag: van welke kerken de doop kan erkend worden. Men vindt goed nu ook andere rapporten te lezen.

ART. 4.

De Voorzitter neemt en leest het rapport der provincie Zeeland. Dit rapport wil blijven bij 1872, met bijvoeging dat, wanneer personen zich bij onze Kerk aansluiten en bezwaar hebben over den doop, hetzij aan hen of aan de hunnen door eenige corporatie bediend, dit bezwaar door de respectieve classis beoordeeld en overeenkomstig de wettige gronden, waarop dit bezwaar rusten mocht, gehandeld zal worden.

ART. 5.

Op dit rapport volgt dat van Friesland. De provincie van dien naam heeft een woord van erkentelijkheid voor de poging der Synode en der commissie van rapport om te beslissen van welke kerken en vereenigingen de doop kan erkend worden,

om alzoó tot een algemeen geldenden regel te komen. Zij meende dat het niet in de bedoeling ligt een officiëel *oordeel* uit te spreken over al de verschillende kerkgenootschappen, maar dat het *oordeel* gaat over de wettigheid van den doop van zulke personen, die uit eenig kerkgenootschap tot ons over komen. Om 't eerste oordeel uit te spreken, acht zij niets minder dan een oecumenisch concilie noodig; 't laatste acht zij roeping van iedere Kerk, die in eigen kring op goeden gang van zaken naar Gods Woord prijsstelt.

Die gedachten liepen overigens verre uiteen. Slechts in enkele punten was overeenstemming. Het minst uiteenlopend was het gevoelen over de gronden en de conclusie der commissie ad hoc sub A (ontheiliging van den doop).

De daar aangegeven gronden werden vrij algemeen aanvaard; wat echter de conclusie betreft, zoo werd afgekeurd de tegenstelling tusschen Kerk en gemeente als leidende tot verwarring; voorts werd vrij eenstemmig geoordeeld dat letter B der conclusie òf vervallen moest òf belangrijk gewijzigd, naardien de vergadering het *al* of *niet* gebruiken van de bekende doopsformule als criterium van het *niet* of al ontheiligen van den doop oordeelt te zijn.

De conclusie onder *ad primum* zou dus h. i. aldus moeten luiden:

a. dat de doop van zulke kerken — of van leden, die tot ons overkomen uit zulke kerken — die met het trinitarisch geloof aller Christelijke Kerken, niet hebben gebroken, en door een harer wettig aangestelde dienaren bediend, voor wettig zal worden gehouden;

b. dat dit niet of nog niet geheel loslaten van het trinitarisch geloof geacht moet worden te blijken *uit het gebruik der formule bij dien doop*, moge het ook zijn dat dit slechts formeel en ambtshalve geschiedt;

c. onveranderd.

Nog was er een kleine minderheid die den doop alleen erkend wilde zien daar waar de kenmerken der ware Kerk gevonden worden, uitgaande van het beginsel dat doop en zichtbare Kerk elkander volkomen dekken.

Over B — nabootsing van den doop — was het gevoelen zeer uiteenlopend. Gaarne had men gezien dat de commissie de gronden had aangegeven waarop de stellingen onder *ad secundum* rusten. Geene voldoende meerderheid kan zich vormen omtrent dit punt. Er waren op de Vergadering drie richtingen merkbaar. Een kleine minderheid gaf adhæsie aan de gronden en de conclusie der commissie van het Doopsrapport. Een ander gedeelte wilde geen uitspraak doen over verschillende secten. Deze verwierpen geheel èn de gronden èn de conclusie

der C. v. R. als zijnde in strijd met de geschiedenis der Kerk en onbewijsbaar uit Gods woord. Een derde gedeelte kon zich vrij wel vereenigen met de gronden *ad secundum* aangegeven, maar niet met de conclusie aldaar. Men meende dat de commissie uit bijzondere gevallen algemeen geldende regels had afgeleid, zoodat de conclusie niet in alles direct uit de gronden kon worden afgeleid. Om dit te bewijzen werd opgemerkt :

a. dat wel de drieërlei eisch van wettigheid in de gronden onder *ad secundum* juist zijn als *eisch*.

maar dat het criterium van wettigheid niet voor alle gevallen *a priori* uit te maken is ;

dat wel gelet moet worden op miskennis van wettige Kerken en eigenwillige handelingen, maar dat een algemeen geldende regel in dezen gevaarlijk is en de

eindbeslissing over soortgelijke gevallen telkens door de Synode behoort te geschieden.

b. dat wel, waar de zending geheel ontbreekt, de doop *geenszins* erkend mag worden, maar dat meermalen Gods woord, ondanks alle verkeerdheid der menschen, zijne vrucht medebrengt en het alzoo zich denken laat dat eene secte buiten de Kerk dermate gelouterd wordt en toeneemt, dat de kenmerken der ware Kerk in haar niet kunnen geloochend worden. Ook is niet bewijsbaar dat de Heer zich in de zending der dienaren geheel zou binden aan de gewone middelen der Kerk. Een meer onmiddelijke zending kan niet ontkend worden b. v. in Bunjan, Spurgeon enz. — Telkens ook kan de Synode uitspraak doen. —

De Prov. Synod. van Friesland kan dus niet voldoen aan den wensch der Commissie omtrent toepassing der in het R. uitgesproken beginselen op kerkgenootschappen en vereenigingen buiten ons. —

ART. 6.

Daar men niet noodig oordeelde dadelijk over het stuk van Friesland te delibereeren, ging men tot de lezing van 't advies uit N. Holland over. — Na ernstige discussiën en beraadslagingen heeft de prov. Syn. van N. Holland met overgrootte meerderheid het navolgende als haar besluit aangenomen.

De Vergadering vereenigt zich met het voorstel door de commissie *ad hoc* der Synod. van Dordt aangeboden en door deze der Kerk toegezonden, mits het als volgt wordt gewijzigd.

Ad primum letter B van den Considerans luide :

b. dat ook de heilige doop tot die zaken behoort, welke — schoon zulke Kerken tot de afvallige moeten geteld worden —

uit kracht van Gods verbond niet kunnen worden vernietigd, zoolang zulk een doopende gemeente den doop blijft bedienen in den naam des V. en des Z. en des H. Geestes.

In verband met deze wijziging in den Considerans luide punt *a* in de conclusie aldus :

dat de doop van zulke Kerken of plaatselijke gemeenten, die den doop blijven bedienen in den naam des V. enz. door een harer wettig aangestelde dienaren, voor wettig moet worden gehouden. —

Door deze wijziging in *a* vervalt letter *b*, en letter *c* moet komen in de plaats van letter *b*. —

ART. 7.

De president oordeelt en de Vergadering met hem, dat nu het gevoelen van Drente moet gehoord worden. De Prov. Verg. van dien naam waardeert zeer den arbeid der commissie, maar kan hare instemming niet betuigen met het eindvoorstel, omdat het in de toepassing op groote bezwaren stuit. Zij is tot het volgend besluit gekomen.

De Synode schrijve geen algemeen geldenden maatregel betreffende den doop voor, tenzij zij voorzien kan dat zulk een maatregel algemeen kan worden toegepast; zoolang dit het geval niet is stelle men zich tevreden met over de bijzondere gevallen te oordeelen.

ART. 8.

Van Prov. Vergaderingen zijn geen meer adviezen ingekomen. De Secretaris deelt mede dat de provinciale vergadering van Groningen, naar hem ter ooren gekomen is, in hoofdzaak instemt met het advies van Overijssel. Van vijf classis vergaderingen uit Groningen zijn adviezen ingekomen. Bij lezing er van blijkt dat de classis Appingedam zich vereenigt met het voorstel DE COCK, Warfum met het voorstel der Commissie, Groningen evenzoo, doch met een paar aanmerkingen. De classis Winschoten denkt dat men bij de beoordeeling van een wettige doopsbediening van het genadeverbond moet uitgaan, waarvan de doop teeken en zegel is. Uit kracht van het genadeverbond behoort de doop bediend te worden

- A. aan de geloovigen en hun zaad;
- B. door iemand, die in den geordenden weg het recht heeft ontvangen tot de bediening van Woord en Sacrament;
- C. op de rechte wijze t. w. met water en de formule.

Naar dezen maatstaf geoordeeld valt het gemakkelijk te bepalen welke doop voor *wettig*, en welke voor *onwettig* te houden is.

Een doop is wettig als het genootschap of de vereeniging geacht kan worden de bediening van het genadeverbond voort te zetten ;

als de doopsbedienaar een wettige zending heeft ;

als de doop goed naar de instelling wordt toegediend. —

Hieraan wordt een memorie van toelichting bijgevoegd. Men moet, volgens de Classes Winschoten, niet vragen : in hoeverre heeft een Kerk of een leeraar in de Kerk met het trinitarisch geloof gebroken, maar alleen : is de doop in de Kerken door hare wettige leeraren geschied in den naam des Vaders enz.

Een doop is *onwettig* van zulke gemeenten, die niet op wettige wijze gesticht zijn en waarin de doop bediend wordt door personen, die niet in den wettigen weg gezonden en geroepen zijn, al doopen ze ook in den wettigen vorm. In ieder geval is een doop, die niet bediend is in den naam des Drieëenigen, geen doop.

De Classis *Stadskanaal* wil niet op het trinitarisch geloof in het persoonlijk gevoelen van den dooper gedrukt hebben, omdat de dooper bij de bediening van het sacrament slechts ambtenaar is. Ook wil zij niet gelet hebben op den diep ellendigen toestand waarin verschillende kerkgenootschappen verkeerden, omdat zij, oorspronkelijk eene stichting des Heeren, aan Hem de gehoorzaamheid niet opgezegd hebben. Maar vooral moet gelet op het *gezonden zijn tot en de toediening van den doop*, omdat de Chr. waterdoop, eene instelling des Heeren, van zijnentwege en in zijnen naam moet uitgevoerd worden.

Alleen de doop is te erkennen, die geschied is van leeraars door eenig genootschap der Algem. Chr. Kerk gezonden en toegediend met de woorden der instelling.

.....bediend door personen, van eenig genootschap der Alg. Chr. Kerk gezonden en op eene ordinaire wijze geroepen van een Chr. vergadering, die in een wettig verband staat met de Chr. Kerk.

De classis geeft in overweging dat de Synode pogingen aanwende, dat ter algemeene kennis kome, hoe de doop bediend wordt in de verschillende kerkgenootschappen.

ART. 9.

Na eenige oogenblikken pauze gaat de commissie voort met

het lezen en bespreken van ingekomen adviezen. Die der kerkeraden zijn nu aan de beurt. Vooreerst het advies van den Kerkeraad te Donkerbroek. Uit den inhoud blijkt dat het oorspronkelijk is gebracht op de classis Heerenveen. De classis was van een ander gevoelen, weshalve de Kerkeraad zich gedrongen gevoelde zijn oordeel en advies ter kennis der commissie te brengen. Het staat, blijkens het gevoelen des Kerkerads, onomstootelijk vast dat een Sacrament geen Sacrament kan zijn dan krachtens het gemeentelijk verband waarin het wordt toegediend. Kerk en gemeente zijn naar Gods Woord en de belijdenisschriften woorden van ééne beteekenis. De Kerk is de gemeente des Heeren, een door alle tijden in de wereld zichtbare maatschappij van menschen, die de waarheid gelooft, belijdt en beleeft; die als zoodanig gebouwd is op de leer der Apostelen en profeten en met name op het fundamenteel leerstuk van de vrije rechtvaardiging eens zondaars voor God door het geloof in J. Christus, en naarmate zij daaraan vasthoudt of daarvan afwijkt, staat en valt ze, zoodat zij ten slotte ophoudt de Kerk te zijn als dit fundament wordt gemist. Aan deze gemeente zijn de sacramenten uitsluitend geschonken om haar geloof te sterken nopens de vergeving der zonden en het eeuwige leven vanwege het eenige slachtoffer van Chr. enz.

Niemand, wie ook, die tot deze gemeente in geen rechtstreeksch verband staat, heeft op de sacramenten recht en aanspraak. Dus ook niet op den doop, die het zegel der genadige rechtvaardiging door het geloof in Chr. voor God is. Deze doop mag alleen door de gemeente, boven omschreven, bediend worden. De wettigheid van den doop hangt niet af van den persoon, die hem bedient, maar van de groote vraag: is het de doop der gemeente, gebouwd op het fundament enz. en heeft hij, die hem bedient, zijne aanstelling uit de gemeente, zoodat hij het werk der gemeente doet. Als die vraag niet bevestigend kan beantwoord worden, dan is het geen doop, en in dat geval moet er nog gedoopt worden. Wel wijkt deze meening van de in de Geref. Kerk steeds en ook nu nog gevolgde practijk steeds af; de doop der R. Kerk werd voor wettig gehouden, en bij ons wordt de doop van 't Herv. kerkgenootschap nog altijd erkend. Maar het was de taak der hervormde Kerk geweest zoodra zij georganiseerd was te verklaren, dat de R. K. Kerk geen Kerk van Christus is, en evenzoo moet de Christel. Gereform. Kerk, die uit den schoot van 't Herv. kerkgenootschap gesproten is, verklaren dat dat genootschap opgehouden heeft de Kerk van Chr. te wezen. Zeker, er zijn nog vrome menschen in de R. en in de Hervormde Kerk, maar eene wettige doopsbediening vindt in die kerken geen plaats.

Maar hoe moet geoordeeld worden over den doop van gemeenten of genootschappen, die met hunne leeraren op echt apostolischen grondslag staan, doch in geen kerkgemeenschap leven met de Chr. Geref. Kerk? Die doop moet *erkend* worden, onverschillig waar en onder welken naam zij onder het licht des Evangelies optreden.

ART. 10.

Nu worden de adviezen van de kerkeraden van 't Schild en van Hardinxveld gelezen. Het eerste betuigt onvoorwaardelijk instemming met het voorstel DE COCK; het tweede oordeelt

dat kerken, die het geloof aan de Drieëenheid niet meer verplichtend stellen in de belijdenis harer dienaren, ook geen waarborg bezitten, dat de doop naar de instelling des Heeren bediend wordt, waarom de doop van zulke kerken niet behoorde erkend te worden.

De kerkeraad gevoelt de moeielijkheid van de toepassing van dat beginsel, en in aanmerking nemende welk een klein deel de Kerk in Nederland uitmaakt van de algemeene Christelijke Kerk in de geheele wereld, oordeelt hij dat er in zulk een teedere en tevens gewichtvolle zaak behoorde geraadpleegd te worden met alle kerken, die met ons dezelfde waarheid belijden en beleven. Hij neemt de vrijheid het volgende voorstel aan zijn boven omschreven oordeel toe te voegen. *De Christelijke* Geref. Kerk in Nederland raadplege in zake de doopskwestie met alle Buitenl. kerken van gelijke belijdenis, door afgevaardigden uit te noodigen op eene algemeene kerkvergadering om deze zaak te bespreken, en tot een goed einde te brengen. De kosten aan zulk een oecumenisch concilie verbonden, konden gemakkelijk gedragen worden, doordat elke gemeente 10 cents bv. per lid hiertoe afzonderde, waardoor de som van minstens f 10,000 verkregen zou worden. Met het oog op het gewicht der zaak, zou hier ook geene gemeente onwillig toe kunnen zijn.

ART. 11.

Nog twee adviezen zijn over, een van Ds. M. STADIG en een van de Hollandsche Chr. Geref. Gemeente van N. America. Ds. STADIG is van oordeel dat het punt in kwestie niet goed geformuleerd is; beter ware het zoo gevraagd werd: Welke bediende doop kan en mag bij het treden binnen de gemeente al of niet aanvaard? want er is geen kwestie over de bedie-

ning *binnen* de gemeente en : er is geen *macht* om de ellendige bediening *buiten* de gemeente te regelen.

Ook denkt hij dat de formule eenige oorzaak heeft van de moeielijkheid waarin de Synode in zake deze kwestie gewikkeld bleef. Naar zijn inzien is tengevolge van die formule in de overweging niet genoeg de vorm van het wezen des doops onderscheiden, en aan het wezen toegeschreven wat tot den vorm behoort. Immers tot den vorm is niet gebracht het bedienen van een wettigen bedienaar, en het wezen moet slechts gezocht worden in het staan in het verbond en onder de verbondsbelofte. 't Is er eenigszins mede als met de zegelen van onze Kerk. Zij bestonden reeds in vorm voordat ze gebruikt werden ; de heer BUSMA had ze vervaardigd, maar zij ontvingen eerst het wezen als zij op eenig goed ingevuld document werden gehecht.

Van te voren kan geen maatstaf gegeven worden over den voldoende of onvoldoende vorm van een erkenden doop buiten ons, vanwege de gedurige verandering aldaar van beter tot minder. Maar wel kan ons allen belast worden toe te zien bij aankomenden, of aan den eisch van een voldoende vorm billijke twijfel bestaat, zooals is bij eene bediening :

- a. Geheel zonder eenige zending door meerderen dan hij, die dienen ging ;
- b. Binnen een club zonder de noodige eigenschappen eener gemeente ;
- c. Niet in den naam van God Drieëenig.

ART. 12.

Van de Buitenlandsche kerken heeft alleen de Hollandsche Christelijke Geref. Gemeente eenig advies gezonden. De Ref. Church, de Kerk in Africa, de Belgische Zendingskerk, de Kerk in het Graafschap en Haan in Batavia lieten niets van zich hooren. Het ontvangen advies uit America komt op het volgende neder :

Jezus heeft niet aan vrouwen, niet aan allerlei mannen, maar alleen tot zijne discipelen gezegd : gaat henen, onderwijst alle volken, hen doopende ; en J. Christus was de gezondene des Vaders ; Hij zond zijne discipelen en zij zonden als Kerk in Zijn naam hunne opvolgers. Zij moesten onderwijzen, zij moesten doopen in den naam. Zij konden niet doopen tot den dienst, tot de belijdenis van God of om hunne doopelingen te doen belijden den drieëenigen God, zoo zij zelve de leer der drieëenheid *woordelijk* verwierpen. Bovendien hangt de zegen van het sacrament niet af van, of is niet gebonden aan den

onderwerpelijken toestand desgenen, die den doop bedient, maar het komt aan op de uitvoering overeenkomstig het bevel van Chr.

Wat is onmisbaar noodig tot een wettigen doop?

a. dat de doopende personen woordelijk het trinitarisch geloof belijden en in den naam der Drieëenheid den doop bedienen. Laten zij dit geloof los, om het even of zij al of niet wettig gezond zijn, hun doop is geen doop.

b. Aangaande de toepassing is er een bepaling in 1872 gemaakt ten opzichte van den buiten onze Kerk bedienden doop. Die bepaling is bekend.

Onderscheidene van den grondregel afwijkende toestanden in betrekking tot de vraag: wie heeft ze gedoopt, d. i. had de dooper een bepaald kerkelijke zending (die hij naar den grondregel hebben moet — ja —) kunnen niet naar een algemeenen regel synodaal beslist worden zonder in vreeselijk moeilijke omstandigheden te geraken, die zeer den bloei der Kerk zouden kunnen stremmen.

Om nu een algemeenen regel te krijgen overal en altijd voor uitvoering vatbaar, zou het, naar het oordeel der Americaansche Kerk, het best zijn dat èn de Chr. Geref. Kerk in Nederland èn dezelfde van dien naam in America zich hielden aan de Synodale bepaling van vroeger, bovengenoemd.

Dan wordt van zelfs door dien algemeenen regel niet getroffen,

1. de doop der Roomsche Kerk, voor de herhaling waarvan onze vaders altijd terugdeinsden;
2. de in het trinitarisch geloof toegediende doop in de Nederl. Herv. Kerk;
3. de doop van Witteveen en zijne volgelingen;
4. de doop van Ds. MOOIJ, RIDDERBROEK, VAN DIJKE.

Bijzondere gevallen bedoeld onder letter *c* en *d* in het rapport verblijven aan het bijzonder oordeel der kerkeraden, in verband met de classis, provincies en Synoden. Een algemeene al te bijzonder radicaal afdoende regel kan niet gegeven worden dan met groote schade voor den bloei der Kerk. Zij adviseert daarom aan de Synode om òf bij *de vroegere Synodale bepaling*, alzoo bij Dordt te blijven, òf wat op ongeveer hetzelfde neerkomt, *het voorstel DE COCK tot richtsnoer aan te nemen*, met de door de classis Middelburg gegeven wijziging en correctie van punt 5 lett. *a* ten opzichte der erkenning van den doop der Roomschen, voor zoover hij bediend is met zuiver water en niet in edik, enz.

Wenschelijk schijnt het haar toe als het gemeenschappelijk advies der commissie zonder nadeel der kerk kan uitgevoerd worden, maar naar haar oordeel is het *te bepaald*.

ART. 13.

Nadat nog het een en ander is medegedeeld van het Pan Presbyterian council, komt de vergadering tot de vraag:

Wat moeten wij nu aan de Synode adviseeren? De gevoelens in de Kerk loopen verbazend uiteen, blijkens de ingekomen adviezen.

Ds. VAN HOOGEN ontwikkelt zijn gevoelen en wil het rapport van Overijssels prov. Synode aan de Synode te Zwolle aanbieden.

Ds. DE COCK treedt in een breede ontwikkeling van zijne denkbeelden. De Sacramenten, zegt hij, zijn begonnen in het O. T. De bediening er van was niet bepaald tot het Aaronitisch priesterschap of het huis van Levi. De besnijdenis geschiedde door elken huisvader. Wanneer de besnijdenis maar toegediend was, overschillig door wien, werd het feit beschouwd als volbracht. Ook het Pascha werd gehouden en bediend door elken huisvader. Het kwam bij de Sacramenten van den ouden dag op den bedienaar niet aan. En bij die van het N. Testament? De doop is in verschillende tijdperken ingesteld. Johannes doopte, en bij Jezus hemelvaart kwam het bevel tot de Apostelen als vertegenwoordigers der gemeente om de geheele wereld voor Jezus te veroveren en te doopen in den naam des V. des Z. en des H. G. De bediening van het Avondmaal is aan geene bijzondere personen opgedragen. Het is de roeping der gemeente te doopen en het avondmaal te houden. De groote vraag is of de bedienaar van beiden ambtshalve, dan wel ordeshalve fungeert. Tot het laatste neigt hij. De gemeente draagt ordeshalve aan hare leeraren de bediening der Sacramenten op. Wat de toepassing belangt gaat hij nog verder dan het voorstel Overijssel. NOORDTJIZ merkt op dat er onderscheid moet gemaakt worden tusschen wat de Kerk in sommige gevallen heeft toegelaten, en tusschen hetgeen als regel geldt. — DE COCK wijst op voorbeelden. Als de doop niet ordeshalve beschouwd wordt, noemt hij een predikant onzer Kerk, die geen wettig predikant is. — VAN VELZEN merkt op dat de Sacramenten versterkingsmiddelen des geloofs zijn. Het primitieve is om de beloften van Gods verbond aan zijn volk te verzegelen. BAVINCK wenscht dat het rapport van Overijssel aan de Synode onveranderd aangeboden worde. Hij gaat van het trinitarisch geloof uit. HESSELS wil zich aan de eene zijde niet gaarne losmaken van den breedten grondslag der Christelijke Kerk — in dat geval krijgt onze Kerk het voorkomen van eene Secte, en aan de andere zijde wil hij ook niet gaarne elken doop erkennen. Het voorstel Overijssel bevat hem niet in alles. Wij kunnen vooralsnog niet verder dan Groningen

gaan. LINDEBOOM krijgt nu het woord en bepleit zijn voorstel, dat, zooals hij het uitdrukt, naakt in het rapport staat. Zijn gedachten loopen langs drie stations, woord, sacrament en Kerk, die men ook kan omkeeren. Wij moeten, zegt hij, eene Kerk hebben, die het woord verkondigt en het Sacrament bedient. Wanneer een doopende gemeenschap den dood des Heeren als verdienende oorzaak der rechtvaardigmaking loochent, is haar doop onwettig. Zijn Kerkeraad komt in moeite, als er geene verandering komt. Velen, vooral in N. Holland, lasteren en lachen met al wat heilig is, en vele dienaren verwerpen de fundamenteele stukken der leer. De spreker wil blijven bij den considerans van Overijssel. De Roomsche Kerk is, ook de Hervormde Kerk als zoodanig, is geen Kerk van Christus meer. Er zijn nog slechts enkele gemeenten en evangeliedienaren, die op het fundament staan. Wij moeten weten, waar de Kerk is, anders is de bediening des woords en der Sacramenten onwettig. LINDEBOOM wil het rapport onveranderd aan de Synode aanbieden, maar er iets aan toevoegen. De doop der Roomsche Kerk houdt hij voor onwettig. De Hervormde Kerk liet in 1870 het doopen in den naam des Drieëenigen los, en er zijn tal van leeraren, die de heilsleer verwerpen. Hun doop is niet wettig. Onze Kerk wordt zodoende nog geen Secte. Er is wel successie aan te wijzen. Maar al staan wij met den Heere Jezus alleen, dit is verre verkieselijk boven het staan in onheiligen bond. De belijdenis der gemeenschap heeft hare grenzen. Het verbond strekt zich verder dan de Kerk uit. Er is geene verbondsbediening in de Roomsche Kerk; er zijn nog wel bondelingen. Rome vloekt de leer en ook de leden der Protestantsche Kerken. En wat doet menig evangeliedienaar en gemeente der Herv. Kerk? Zij laten het trinitarisch geloof los, en de verplichting tot bediening van den doop in den naam des Drieëenigen is in de Hervormde Kerk opgeheven. Hier en daar is nog een Roomsche gemeente, die vasthoudt aan het Evangelie der Schriften; hier en daar en op vele plaatsen zijn ook in de Hervormde Kerk gemeenten en gemeenschappen, die het triniteitsgeloof handhaven en den doop naar Christus instelling bedienen. En er kunnen dienaren zijn die buiten het genootschapsverbond komen, het Evangelie prediken en doopen, derzulken doop zal even als die van genoemde gemeenten voor wettig gehouden worden. Maar overigens, zegt spreker, wil ik nog veel liever den doop der Sectarissen erkennen, dan den doop der Roomsche en der Herv. Kerk. De toepassing van dit beginsel wil hij aan de Kerkeraden in verband met de Classis laten.

ART. 14.

De voorzitter vraagt het oordeel der hospitanten. BULENS wil bij Groningen blijven. VLEG evenzoo. Deze Broeder is van oordeel dat LINDEBOOM eenzijdig is. 't Komt hem beter voor eens van de andere zijde te beginnen en te letten op wat er nog goeds in de Roomsche en Herv. Kerk is. In de R. Kerk is het *credo*. Ook houdt zij de leerstukken der eerste oecumenische concilieën vast. Calvijn zegt dat er nevens de Hervormde nog andere Kerken zijn. En wat de Hervormde Kerk betreft, God verzegelt ook hier zijn verbond en de belijdenis is formeel niet afgeschafft. — De practijk der vaderen was, den doop zonder zeer werkelijke reden niet herhalen. VLEG acht een algemeen geldenden maatregel niet mogelijk; bij bijzondere gevallen zal telkens de Synode weer moeten beslissen.

NOORDZIJ meent, om den wille der Schrift en de practijk, dat niet genoeg in 't oog gehouden wordt wat Calvijn leert van de verhouding tusschen genadeverbond en verkiezing, tusschen genadeverbond en Sacrament, tusschen genadeverbond en gemeente. In hoofdzaak is hij het met O eens. Over bijzondere gevallen moet de Synode steeds op nieuw oordeelen. De omstandigheden verschillen. Zoo zou hij b.v. den doop van Fransen wel, die der Darbysten niet erkennen. LINDEBOOM krijgt het woord en merkt allereerst op dat de Darbysten op vele plaatsen een geordende gemeente zijn, voorts zegt hij dat de broeders naar het hem voorkomt, met twee maten meten.

Tegenover de valsche kerken is men zeer toegevend, tegenover de Sectarissen haalt men sterk aan en wil men alles in de perfectste orde hebben. Paulus wijst wel ter dege op het verband tusschen verzoening en doop, en van zulke gemeenschappen, die de verzoening door het bloed des kruises loochenen, kan men den doop niet erkennen.

De Heer C. MULDER vraagt waarom de Kerk de beide sacramenten scheidt. Zijns inziens mag de Kerk nu wel een stap verder gaan dan in de dagen der hervorming. Evenmin als LINDEBOOM wil hij den doop der Roomschen en der Modernen erkennen.

BAVINCK vraagt aan LINDEBOOM: lieve broeder, wanneer een Roomsche leek of priester sterft en voor den rechterstoel van Christus komt, zal dan die leek beschouwd en behandeld worden als een heiden of als een gedoopte, en die priester als een dienaar of als een gewoon mensch?

Eindelijk komt de Voorzitter aan het woord. Hij heeft, zegt hij, zijn voorstel in het rapport nog eens gelezen, en hij heeft nog geen ander advies aan de Synode. En waarom? In

Matth. 28 : 19 wordt onderwijzen en doopen verbonden. Woord en sacrament behooren bij elkander. Welk gehalte had het onderwijs? Hoort Paulus. Ik heb niet voorgenomen . . . en ook de andere apostelen gaan van de verzoening des kruises uit. Waar nu dit onderwijs door den dooper ontkend, verloochend en bestreden wordt, daar kan ik den doop niet erkennen. De dooper moet komen met het rechte onderwijs, anders kan er van geen wettigen doop sprake zijn.

Calvijns zienswijze en die van MOLENAAR brengt hij in herinnering. LINDEBOOM gaat al te ver. De Heere heeft Zijne dienaren aangesteld. Hij vordert tot doopen een wettige Zending. Alleen zij die gezonden worden mogen doopen. Woord en sacrament zijn niet te scheiden. Ik wil, zegt hij, mijn gevoelen zeer duidelijk voorstellen. In de theorie ben ik streng. Ik veroordeel den doop der Roomschen en van allen die de waarheid loochenen en bestrijden. Maar in de practijk eisch ik de grootste behoedzaamheid. Ik wil niemand, die tot ons overkomt en geen bezwaar heeft over zijn doop bemoeielijken. Doch heeft hij bezwaar, en blijkt het dat hij door een bestrijder der waarheid gedoopt is, zal men dien doop niet erkennen. Over bijzondere gemeenschappen, die op den bodem der waarheid staan, oordeel ik mild. Den doop van FRANSEN bv. acht ik wettig. De gemeente riep hem, en zijn radicaal is goed. Onderwijs en doop gaan daar, en moeten steeds hand aan hand gaan.

ART. 15.

De tijd roept om deze morgenzitting te eindigen. Een der broeders spreekt een dankgebed uit.

ART. 16.

Weer saamgekomen opent VAN HOOGEN de Vergadering met gebed.

ART. 17.

Thans zoekt men tot een voorstel te komen, dat men de Synode kan aanbieden. Maar uit de discussien is genoeg gebleken dat de leden niet eenstemmig zijn. LINDEBOOM herinnert nog aan de vragen, door den Zendeling HAAN gedaan betreffende den doop van individuen in Indië, gelijk de heer ANTING en anderen. De Cock merkt op dat zoodanige doop ook daar niet wettig kan geoordeeld worden. VAN HOOGEN oppert de idée of de doop door een onrechtzinnige bediend, niet als

gewettigd kan beschouwd worden door hunnen overgang tot ons en hunne instemming met onze genadeleer. Nog andere broeders wijzen op moeilijkheden. Eenstemmigheid wordt niet verkregen.

VAN VELZEN dient nu zijn voorstel in, dat in het rapport voor u ligt.

Hem volgt LINDEBOOM, die zich refereert aan het besluit der commissie in het rapport met een en ander ter toepassing. Ook dit voorstel ligt gedrukt voor u.

Eindelijk geeft DE COCK ook een voorstel. Met dit voorstel vereenigen zich VAN HOOGEN, BAVINCK en HESSELS, zoodat dit vier stemmen op zich vereenigt. Gij vindt ook dit voorstel in het voor u liggend rapport.

ART. 18.

BAVINCK sluit de vergadering met dankzegging.

De Secretaris der Commissie,
J. HESSELS.

J N H O U D.

	BLADZ.
Voorwoord	3.
Openingsrede van Ds. GISPEN	5.
Samenstelling der Synode	15 — 18, 77, 117, 118.
Buitenlandsche Afgevaardigden	19, 28.
Toespraken, enz. der Buit. Afg.	33 — 35. 42 — 60. 122.
Commissie van Rapporteurs	21.
Verslag van de Synodale Commissie	21 — 24.
Verslag van de Afgevaardigden naar Belgie	24.
Ds. W. A. KOK	40, 41.
Kollekte Ds. BALCAR	60.
Motie van orde	60.
Vraag van Ds. BEUKER onze Kollekte betr.	70.
Synodale Notulen	111.
Vraag van Br. KLINKERT	117.
Plaats der volg. Synode	133.
Openingsrede	133.
Rekening Synode	135, 136.

L E E R.

Toekomst der Heeren	25, 26.
-------------------------------	---------

T H E O L. S C H O O L.

Verslag v. d. Staat der School	36.
Vermeerdering van inkomsten	36 — 38, 103.
Verslag van den Staat der Kas	38 — 70.
Vraag aang. de uitgelootte Aandeelen	39.
Nalatigheid in het collecteeren, enz.	39, 40.
Toezening v. d. Notulen der Curatoren	41.
Verslag der Docenten	90.
Opmerkingen van het Curatorium	90, 91.
Verplaatsing	91.
Hospitium	91, 112.
Eervol ontslag aan Doc. STEKETEE	97, 98, 104, 112.
Benoeming van Docenten	98, 99, 101, 102, 103, 104, 105.

— —

	BLADZ.
De beide oudste Docenten	99, 100.
Voorstel v. d. Zendingscommissie	100, 102, 115.
Voorstellen het onderwijs betreffende.	108.
Vrijstelling v. h. Examen in de Oude Talen	109 — 111.
Voorstel de Candidaten belangende	111.
Gratificatie aan Mej. KROEZE	111.
Aanvraag om eervol ontslag v. d. Thesaurier	112.
Secundi der nieuwbenoemde Docenten	112, 113.
Regeling der vakken	113.
Wijziging van den tijd der toelating.	118.
Voorwaarden van eventueel ontslag	114.
Verhooging der tractementen	116.
Ingang verhooging collegiegelden	134.

DOOPSKWESTIE.

Voorstellen ad hoc, enz.	26 — 32.
----------------------------------	----------

ZENDING ENZ.

Bijbelverspreiding	32, 36.
Verslag der Zendingscommissie.	60, 118.
Gift van br. Kottelenberg	60.
Verslag Zending onder Israël enz.	61 — 62.
Prov. kassen voor Inw. Zending	84.
Benoeming van Commissieleden	84.
School te Batavia	106.
Gem. Kwitang	106 — 108.
Wijziging in het Reglement	108.
Geen collegiegeld te betalen door Zendeling- kweekelingen	134.

KAS VOOR EMERITI. ENZ.

Verslag	72.
Besluiten omtrent deze kas	72 — 76.

KERKREGEERING.

Kerkelijke toestanden in N. Amerika	63 — 70, 77 — 84, 85.
Lezing der Schrift op de kerkelijke vergaderingen	70, 71.
Verslag op de Prov. Verg. van het in comité verhandelde	76, 77.
Vorm van protest bij de Synode	77.
Subsidie en Restitutie.	115, 116, 117, 118, 119.

	BLADZ.
Besluit in zake de samenspreking met de Gedel. der S. U.	119.
Eigendomsrecht op de gemeentelijke goederen.	119 — 121.
Vertegenwoordiging der Kerk	121, 123. 124.
Consulentschap	124, 125.
Verplaatsing van leeraars	125.
Tucht op doopleden	125.
Art. 96 Syn. Utrecht	125, 126.
Huwelijksformulier	126.
Sterkendrank	126, 127.
Concept-kerkvisitatie	127.
Vraag aang. een betwist huwelijk.	128.
Betwiste huwelijken	128.
Weezenverzorging	129.
Verpleging van krankzinnigen enz.	129.
Voldoend aantal ouderlingen	129.
Vervanging Syn. Commissie door het Moderamen	130.
Tijd van het opstellen der Synodale adressen	130.
Sabbatsviering	130.
Jachin	131.
Klassikale Zaakgelastigden	131.
Geuzenkerk Brielle.	131.
Jaarboekje	132.
Afvaardiging naar Buitenl. kerken	133, 134.
Aftreding Syn. Commissie	134.
Vijftigjarig bestaan onzer Kerk	134.
Archivarius	135.

PROTESTEN.

Protest van zes leden uit den ontbondenen Kerkeraad van Gouda	85.
Protest van Br. Pos uit Amsterdam	86.
Protest van Br. Booy uit Hoogeveen	88.
Protest van den Kerker. van Doesburg, en van eene zuster dier gemeente	89.
Protest v. S. S. Hollandscheveld	92.
Protest van Edam	93.
Protest J. T. B.	93.
Schrijven J. DONKERS	93.
Schrijven v. d. Kerkeraad te Arnhem	93.
Vragen v. d. Kerkeraad te Zaandam	93.
Protest v. d. Kerkeraad te Zaandam	94.
Protest Ds. VAN LOKHORST	94.

	BLADZ.
Protest van br. J. C. Z. uit Gouda	95.
Protest van den Kerkeraad van Baffo	96.
Protest uit de Gemeente Wildervank	96.
Verzoek Zeebuijth	97.

BIJLAGEN.

- I. Rapport der Synodale Commissie.
- II. Verslag van den Secretaris der Synode te Dorcht aan de Synode te Zwolle 1882.
- III. Verslag van den toestand der Theol. School.
- IV. Verslag van den Staat der Kas voor de uitbreiding der Theol. School.
- V. Verslag der Algemeene Zendingcommissie.
- VI. Zending onder Israël.
- VII. Verslag van de Commissie der Alg. kas ten behoeve Pred. Wed. enz.
- VIII. Reglement op de kerkvisitatie.
- IX. Schrijven van Ds. ZWEMER, DUKER, LANNING en HEERINGA.
- X. Schrijven van Ds. HULST en DUKER.
- XI. Schrijven van Dr. VAN CLEEF.
- XII. Besluit van de Algemeene Synode der Ger. Kerk van Amerika.
- XIII. Notulen van de vergadering der Commissie van het Doopsrapport.

CORRIGENDUM.

Pag. 86 regel 5 van bov. staat :
Amsterdam, lees, *Rotterdam.*